

ARTICULUS VI.

366

UTRUM CORPUS GLORIOSUM RATIONE SUAE SUBTILITATIS
SIT IMPALPABILE.

AD SEXTUM sic proceditur. Videtur, quod corpus gloriosum ratione suae subtilitatis sit impalpabile: Gregorius enim dicit in homil. in Octava Paschae (quae est 26. in *Evang. a princ.*): « Corrupti necesse est quod palpatur »: sed corpus gloriosum erit incorruptibile; ergo erit impalpabile.

2. PRAETEREA. Omne quod palpatur, resistit palpanti: sed quod potest simul esse cum alio, non resistit ei; cum ergo corpus gloriosum possit esse simul cum alio corpore, non erit palpabile.

3. PRAETEREA. Omne corpus palpabile est tangibile: sed omne tangibile corpus habet qualitates tangibiles excedentes qualitates tangentis; cum ergo qualitates tangibiles non sint in excessu, sed reductae ad maximam aequalitatem in corporibus gloriosis, videtur quod non sint palpabilia.

SED CONTRA est, quod Dominus in corpore glorioso resurrexit: et tamen corpus palpabile habuit, ut patet Luc. ult.: *Palpate, et videte, quia spiritus carnis, et ossa non habet*; ergo et corpora gloriosa erunt palpabilia.

Praeterea. Haec est haeresis Eutychii Constantinopolitani episcopi, ut Gregor. dicit 14. lib. Moral. (cap. 29.), qui dicit, quod corpus nostrum in resurrectionis gloria erit impalpabile.

RESPONDEO dicendum, quod omne corpus palpabile est tangibile, sed non convertitur: omne enim corpus est tangibile, quod habet qualitates, quibus natus est immutari sensus tactus; unde aër, ignis, et hujusmodi sunt corpora tangibilia: sed palpabile ulterius addit, quod resistat tangendi; unde aër, qui nunquam resistit transeunti per eum, sed est facillimae divisionis, tangibilis quidem est, sed non palpabilis. Sic ergo patet, quod palpabile dicitur aliquod corpus ex duobus, scilicet ex qualitatibus tangibilibus, et ex hoc quod resistit tangenti, ut non pertranseat; et quia qualitates tangibiles sunt calidum, et frigidum, et hujusmodi, quae non inveniuntur nisi in corporibus gravibus, et levibus, quae habent contrarietatem ad invicem, ac per hoc sunt corruptibilia; ideo corpora coelestia, quae sunt secundum naturam incorruptibilia, sunt sensibilia quidem visu, sed non tangibilia, et sic etiam nec palpabilia; et hoc est quod Gregorius dicit (*loc. cit. in arg. 2.*), quod « corrupti necesse est omne quod palpatur ». Corpus ergo gloriosum habet a natura sua qualitates, quae sunt natae immutare tactum; sed tamen quia corpus est omnino subiectum spiritui, in potestate ejus est, ut secundum eas immutet tactum, vel non immutet: similiter etiam secundum naturam sibi competit, ut resistat cuilibet alteri corpori transeunti, ita quod non possit esse cum eo simul in eodem loco: sed miraculose hoc potest divina virtute contingere ad nutum ipsius, quod sit cum alio corpore in eodem loco; et sic non resistet ei transeunti. Unde secundum naturam suam palpabile est corpus gloriosum: sed ex virtute supernaturali hoc ei competit, ut, cum vult, non palpetur a corpore non glorioso. Et ideo Gregorius dicit (*loc. cit.*), quod « Dominus palpandam carnem praebuit, quam clausis januis introduxit, ut perfecte ostenderet, post resurrectionem corpus suum esse et ejusdem naturae, et alterius gloriae ».

AD PRIMUM ergo dicendum, quod incorruptibilitas gloriosi corporis non

est ex natura componentium, secundum quam omne quod palpatur, necesse est corrupti, ut ex dictis patet (*in corp.*); et ideo non sequitur ratio.

AD SECUNDUM dicendum, quod quamvis aliquo modo possit fieri, quod corpus gloriosum sit cum alio corpore in eodem loco, tamen corpus gloriosum habet in potestate sua resistere cuilibet tangenti, cum voluerit; et sic palpari potest.

AD TERTIUM dicendum, quod qualitates tangibiles in corporibus gloriosis non sunt reductae ad medium rei secundum aequidistantiam ab extremis acceptam, sed ad medium proportionis, secundum quod optime competit complexioni humanae in singulis partibus; et ideo tactus illorum corporum erit delectabilissimus, quia potentia semper delectatur in convenienti, et tristatur in excessu.

QUAESTIO LXXXIV.

DE AGILITATE CORPORUM BEATORUM,
IN TRES ARTICULOS DIVISA.

Deinde considerandum est de agilitate beatorum corporum resurgentium.

Circa quod quaeruntur tria.

Primo. Utrum corpora gloriosa sint futura agilia.

Secundo. Utrum movebuntur.

Tertio. Utrum movebuntur in instanti.

ARTICULUS I.

367

UTRUM CORPORA GLORIOSA SINT FUTURA AGILIA.

(S. Thom. 4. Dist. 44. q. 10. art. 1. q. 1. et seq.).

AD PRIMUM sic proceditur. Videtur, quod corpora gloriosa non sint agilia; illud enim, quod de se agile est, ad motum non indiget aliquo deferente: sed corpora glorificata deferentur post resurrectionem in nubibus « obviam Christo in aëra » ab angelis, ut dicit Gloss. (*interl. et ord.*) 1. Thess. 4.; ergo corpora gloriosa non erunt agilia.

2. PRAETEREA. Nullum corpus, quod movetur cum labore, et poena, potest dici agile: sed corpora gloriosa hoc modo movebuntur, cum motor eorum, scilicet anima, moveatur in contrarium naturae eorum; alias moverentur semper in unam partem; ergo non erunt agilia.

3. PRAETEREA. Inter omnes operationes animales sensus est nobilior, et prior, quam motus: sed non assignatur corporibus gloriosis aliqua proprietas, quae perficiat eam ad sentiendum; ergo nec debet eis attribui agilitas, per quam perficiantur ad motum.

4. PRAETEREA. Natura dat diversis animalibus instrumenta dispositionis diversae secundum diversas virtutes ipsorum: unde non ejusdem dispositionis

est totum in B, quia tunc motum est; ergo si aliquando movetur, oportet quod neque sit totum in A, neque totum in B; ergo quando movetur, vel nusquam est, vel est partim in A, et partim in B, vel totum in alio loco medio, puta in C, vel partim in A, et C, vel partim in C, et B: sed non potest poni, quod nusquam sit, quia sic esset aliqua quantitas dimensiva non habens situm, quod est impossibile; neque potest poni, quod sit partim in A, et partim in B, et non sit in medio aliquo modo, quia cum B sit locus distans ab A, sequeretur in medio interjacente, quod pars Z, quae est in B, non esset continua parti, quae est in A. Ergo restat, quod vel sit totum in C, vel partim in eo, partim in alio loco, quod ponetur medium inter C, et A, puta D, et sic de aliis; ergo oportet, quod Z non perveniat de A in B, nisi prius sit in omnibus mediis: nisi dicatur, quod pervenit de A in B, et nunquam movetur; quod implicat contradictionem, quia ipsa successio locorum est motus localis: et eadem ratio est de qualibet mutatione, quae habet duos contrarios terminos, quorum utrumque est aliquid positive: secus autem est de illis mutationibus, quae habent unum terminum tantum positivum, et alterum puram privationem; quia inter affirmationem, et negationem, seu privationem non est aliqua determinata distantia; unde quod est in negatione, potest esse propinquius, vel remotius ab affirmatione, vel e converso, ratione alicujus quod causat alterum eorum, vel disponit ad ea: et sic dum id quod movetur, est totum sub negatione, mutatur in affirmationem, et e contrario; unde etiam in eis mutari praecedat mutatum esse, ut probatur in 6. Phys. (tex. 40. et seq.). Nec est simile de motu angeli, quia esse in loco aequivoce dicitur de corpore, et angelo; et sic patet, quod nullo modo potest esse, quod aliquod corpus perveniat de uno loco ad alium, nisi transeat omnia media. Et ideo alii hoc concedunt; sed tamen dicunt, quod corpus gloriosum movetur in instanti: sed ex hoc sequitur, quod corpus gloriosum in eodem instanti sit in duobus locis simul, vel pluribus, scilicet in termino ultimo, et in omnibus mediis locis; quod non potest esse: sed ad hoc dicunt, quod quamvis sit idem instans secundum rem, tamen differt ratione; sicut punctum, ad quod terminantur diversae lineae. Sed hoc non sufficit, quia instans mensurat hoc quod est in instanti, secundum rem, non secundum quod consideratur: unde diversa consideratio instantis non facit, quod instans possit mensurare illa, quae non sunt simul tempore; sicut nec diversa consideratio puncti potest facere, quod sub uno puncto loci contineantur, quae sunt distantia situ. Et ideo alii probabilius dicunt, quod corpus gloriosum movetur in tempore, sed imperceptibili propter brevitatem; et tamen quod unum corpus gloriosum potest in minori tempore idem spatium pertransire, quam aliud, quia tempus, quantumcumque parvum accipitur, est in infinitum divisibile.

AD PRIMUM ergo dicendum, quod « illud quod parum deest, quasi nihil deesse videtur », ut dicitur in 2. Phys. (tex. 56.); ideo dicimus: « statim facio », quod post modicum tempus fiet: et per hunc modum loquitur Augustinus, quod « ubicumque erit voluntas, ibi erit statim corpus ». Vel dicendum, quod voluntas nunquam erit inordinata in beatis: unde nunquam volent corpus suum esse alicubi in aliquo instanti, in quo non possit ibi esse: et sic quodcumque instans voluntas determinabit, in eo corpus erit in illo loco, quem voluntas determinavit.

AD SECUNDUM dicendum, quod quidam contradixerunt illi propositioni, quam Philos. inducit in parte illa, ut Commentator ibidem dicit, dicentes, quod non oportet esse proportionem totius motus ad totum motum secundum

proportionem resistentis medii ad aliud medium resistens; sed oportet, quod secundum proportionem mediorum, per quae transitur, attendatur proportio retardationum, quae accidunt in motibus ex resistentia medii. Quilibet enim motus habet determinatum tempus velocitatis, et tarditatis ex victoria moventis supra mobile, etiamsi nihil resistat ex parte medii; sicut patet in corporibus coelestibus, in quibus non invenitur aliquid quod obstat motui ipsorum; et tamen non moventur in instanti, sed in tempore determinato secundum proportionem potentiae moventis ad mobile: et ita patet, quod etiamsi ponatur aliquid moveri in vacuo, non oportebit quod moveatur in instanti, sed quod nihil addatur tempori, quod debetur motui ex proportione praedicta moventis ad mobile, quia motus non retardatur. Sed haec responsio, ut Commentator ibidem dicit, procedit ex falsa imaginatione, qua quis imaginatur, quod tarditas, quae causatur ex resistentia medii, sit aliqua pars motus, addita motui naturali, qui habet quantitatem secundum proportionem moventis ad mobile; sicut una linea additur lineae, ratione cujus accedit in lineis, quod non remaneat eadem proportio totius ad totam lineam, quae erat linearum additarum ad invicem; ut sic etiam non sit eadem proportio totius motus ad totum motum sensibilem, quae est retardationum contingentium ex resistentia medii. Quae quidem imaginatio falsa est, quia quaelibet pars motus habet tantum de velocitate, quantum totus motus: non autem quaelibet pars lineae habet tantum de quantitate dimensiva, quantum habet tota linea; unde tarditas, vel velocitas addita motui redundat in quamlibet partem ejus; quod de lineis non contingit: et sic tarditas addita motui non facit aliam partem motus; sicut in lineis accidebat, quod additum est pars totius lineae. Et ideo ad intelligendam probationem Philosophi, ut Commentator ibidem exponit, sciendum est, quod oportet accipere totum pro uno, scilicet resistentiam mobilis ad virtutem moventem, et resistentiam medii, per quod est motus, et cujuscumque alterius resistentis, ita quod accipiatur quantitas tarditatis totius motus secundum proportionem virtutis moventis ad mobile resistens quocumque modo, vel ex se, vel ex alio extrinseco: oportet enim semper, quod mobile resistat aliquo modo moventi: cum movens, et motum, agens, et patiens, in quantum hujusmodi, sint contraria. Quandoque autem invenitur resistere mobile moventi ex seipso, vel quia habet virtutem inclinantem ad contrarium motum, sicut patet in motibus violentis; vel saltem quia habet locum contrarium loco, qui est in intentione moventis; cujusmodi resistentia invenitur etiam corporum coelestium ad suos motores. Quandoque autem mobile resistit virtuti moventis ex alio tantum, et non ex seipso, sicut patet in motu naturali gravium, et levium, quia per ipsam formam eorum inclinantur ad motum talem; est enim forma impressio generantis, quod est motor ex parte gravium, et levium. Ex parte autem materiae non invenitur aliqua resistentia neque virtutis inclinantis ad contrarium motum, neque contrarii loci; quia locus non debetur materiae, nisi secundum quod sub dimensionibus consistens perficitur forma naturali: unde non potest esse resistentia nisi ex parte medii; quae quidem resistentia est motui eorum connaturalis. Quandoque autem est resistentia ex utroque, sicut patet in motibus animalium. Quando ergo in motu non est resistentia nisi ex parte mobilis, sicut patet in corporibus coelestibus, tunc tempus motus mensuratur secundum proportionem motoris ad mobile; et in talibus non procedit ratio Philosophi, quia remoto omni medio, adhuc manet motus eorum in tempore; sed in illis motibus, in quibus est resistentia ex parte medii tantum, accipitur mensura

temporis secundum impedimentum, quod est ex medio solum: unde si subtrahatur omnino medium, nullum impedimentum remanebit: et sic vel movebitur in instanti, vel aequali tempore movebitur secundum vacuum spatium, et plenum, quia dato quod moveatur in tempore per vacuum, illud tempus in aliqua proportione se habebit ad tempus, in quo movetur per plenum. Possibile est autem imaginari aliud corpus in eadem proportione subtilius corpore, quo spatium plenum erat, quo si aliud spatium aequale impleatur, in tam parvo tempore movebitur per illud plenum, sicut primo per vacuum; quia quantum additur ad subtilitatem medii, tantum subtrahitur de quantitate temporis; et quanto est magis subtile, minus resistit. Sed in aliis motibus, in quibus est resistentia ex ipso mobili, et ex medio, quantitas temporis est accipienda secundum proportionem moventis potentiae ad resistentiam mobilis, et medii simul: unde dato quod totaliter medium subtrahatur, vel non impediatur, non sequitur quod motus sit in instanti, sed quod tempus motus mensuretur tantum ex resistentia mobilis: neque erit inconueniens, si per idem tempus movetur per vacuum, et per plenum aliquo subtilissimo corpore imaginato, quia determinata subtilitas medii quanto est major, tanto est nata facere tarditatem minorem in motu: unde potest imaginari tanta subtilitas, quod erit nata facere minorem tarditatem, quam sit illa tarditas, quam facit resistentia mobilis; et sic resistentia medii nullam tarditatem adjiciet ad motum. Patet ergo, quod quamvis medium non resistat corporibus gloriosis, secundum hoc quod possunt esse cum alio corpore in eodem loco; nihilominus motus eorum non erit in instanti, quia ipsum corpus mobile resistet virtuti moventi, ex hoc ipso quod habet determinatum situm, sicut de corporibus coelestibus dictum est (*hic sup.*).

AD TERTIUM dicendum, quod quamvis virtus animae glorificatae excedat inaeestimabiliter virtutem animae non glorificatae, non tamen excedit in infinitum, quia utraque virtus est finita; unde non sequitur, quod moveatur in instanti: si tamen esset simpliciter infinitae virtutis, non sequeretur quod moveret in instanti, nisi superaretur totaliter resistentia, quae est ex parte mobilis. Quamvis autem resistentia, qua mobile resistit moventi per contrarietatem, quam habet ad talem motum ratione inclinationis ad contrarium motum, possit a movente infinitae virtutis totaliter superari, tamen resistentia, quam facit ex contrarietate, quam habet ad locum, quem intendit motor per motum, non potest totaliter superari, nisi auferatur ab eo esse in tali loco, vel tali situ. Sicut enim album resistit nigro ratione albedinis, et tanto magis, quanto albedo magis distat a nigredine, ita corpus resistit alicui loco per hoc quod habet locum oppositum; et tanto est major resistentia, quanto est distantia major: non autem potest a corpore removeri, quod sit in aliquo loco, vel situ, nisi auferatur ei sua corporeitas, per quam debetur ei locus, vel situs; unde quamdiu manet in natura corporis, nullo modo potest moveri in instanti, quantacumque sit virtus movens: corpus autem gloriosum nunquam suam corporeitatem amittet; unde nunquam in instanti moveri poterit.

AD QUARTUM dicendum, quod par celeritas in verbis Augustini est intelligenda quantum ad hoc, quod est imperceptibilis excessus unius respectu alterius, sicut et tempus totius motus est imperceptibile.

AD QUINTUM dicendum, quod quamvis post resurrectionem non erit tempus, quod est numerus motus coeli, tamen erit tempus consurgens ex numero prioris, et posterioris in quocumque motu.

QUAESTIO LXXXV.

DE CLARITATE CORPORUM BEATORUM,
IN TRES ARTICULOS DIVISA.

Deinde considerandum est de claritate corporum beatorum resurgentium.

Circa quod quaeruntur tria.

Primo. Utrum claritas inerit corporibus gloriosis.

Secundo. Utrum claritas illa videri poterit ab oculo non glorioso.

Tertio. Utrum corpus gloriosum necessario videbitur a corpore non glorioso.

ARTICULUS I.

370

UTRUM CORPORIBUS GLORIOSIS CLARITAS CONVENIAT.

(*S. Thom. 4. Dist. 44. q. 2. art. 4. q. 1. et seq.*).

AD PRIMUM sic proceditur. Videtur, quod corporibus gloriosis claritas non conveniet, quia, sicut dicit Avicenna in 6. Naturalium (*part. 3. cap. 2.*), « omne corpus luminosum constat ex partibus perviis »: sed partes corporis gloriosi non erunt perviae, cum in aliquibus dominetur terra, sicut in carnibus, et ossibus; ergo corpora gloriosa non erunt lucida.

2. PRAETEREA. Omne corpus lucidum occultat illud quod est post se: unde unum luminare post aliud eclipsatur: flamma etiam ignis prohibet videri quod est post se: sed corpora gloriosa non occultabunt illud, quod intra ea continetur, quia, ut dicit Gregorius super illud Job 28.: *Non adaequabitur ei aurum, et vitrum (lib. 18. Moral. cap. 27. inter princ. et med.)*, « ibi (scilicet in coelesti patria) uniuscujusque mentem ab alterius oculis membrorum corpulentia non abscondet; patebitque corporalibus oculis ipsa etiam corporis harmonia »; ergo corpora illa non erunt lucida.

3. PRAETEREA. Lux, et color contrariam dispositionem requirunt in subiecto, quia « lux est extremitas perspicui in corpore non terminato; sed color in corpore terminato », ut patet in libro de Sensu, et Sensato (*cap. 3. parum a princ.*): sed corpora gloriosa erunt colorata, quia, ut dicit August. 22. de Civitate Dei (*cap. 19. parum a princ.*), « pulchritudo corporis est partium convenientia cum quadam suavitate coloris »: pulchritudo autem corporibus gloriosis deesse non poterit; ergo corpora gloriosa non erunt lucida.

4. PRAETEREA. Si claritas erit in corporibus gloriosis, oportet quod sit aequalis in omnibus partibus corporis, sicut omnes partes erunt ejusdem impassibilitatis, et subtilitatis, et agilitatis: sed hoc non est conveniens, quia una pars habet majorem dispositionem ad claritatem, quam alia; sicut oculi, quam manus, et spiritus, quam ossa, et humores, quam caro, vel nervus; ergo videtur, quod non debeant illa corpora esse lucida.

dat instrumenta animali tardo, et veloci: sed Deus multo ordinatius operatur, quam natura; cum ergo corpus gloriosum habeat membra ejusdem dispositionis in figura, et quantitate, sicut modo, videtur quod non habeat agilitatem aliam, quam modo habet.

SED CONTRA est, quod dicitur 1. Corinth. 15.: *Seminatur in infirmitate surget in virtute*, Gloss. (*interl.*), idest « mobile, et vivum »: sed mobilitas non potest dicere nisi agilitatem ad motum; ergo corpora gloriosa erunt agilia.

Praeterea. Tarditas maxime videtur spiritualitati repugnare: sed corpora gloriosa maxime erunt spiritualia, ut dicitur 1. Corinth. 15.; ergo erunt agilia.

RESPONDEO dicendum, quod corpus gloriosum erit omnino subjectum animae glorificatae, non solum ut nihil in eo sit, quod resistat voluntati spiritus (quia hoc fuit etiam in corpore Adae), sed etiam ut sit in eo aliqua perfectio effluens ab anima glorificata in corpus, per quam habile reddatur ad praedictam subjectionem: quae quidem perfectio *dos glorificati corporis* dicitur. Anima autem conjungitur corpori non solum ut forma, sed etiam ut motor: et utroque modo oportet, quod corpus gloriosum animae glorificatae sit summe subjectum: unde sicut per dotem subtilitatis subjicitur ei totaliter, inquantum est forma corporis, dans esse specificum; ita per dotem agilitatis subjicitur ei, inquantum est motor; ut scilicet sit expeditum, et habile ad obediendum spiritui in omnibus motibus, et actionibus animae. Quidam tamen causam istius agilitatis attribuunt quintae essentiae, quae tunc in corporibus gloriosis dominabitur: sed de hoc frequenter dictum est (*q. 82. art. 1. et q. 83. art. 1. et 2. Dist. 12. q. 1. art. 1.*), quod non videtur conveniens: unde melius est, ut attribuat animae, a qua gloria in corpus emanat.

AD PRIMUM ergo dicendum, quod corpora gloriosa dicuntur ferri ab angelis, et etiam in nubibus, non quasi eis indigeant, sed ad reverentiam designandam, quae corporibus gloriosis, et ab angelis, et ab omnibus creaturis defertur.

AD SECUNDUM dicendum, quod quanto virtus animae moventis dominatur magis supra corpus, tanto minor est labor in motu, qui etiam fit contra naturam corporis: unde illi, in quibus virtus motiva est fortior, et illi qui habent ex exercitio corpus magis habitatum ad obediendum spiritui moventi, minus laborant in motu. Et quia post resurrectionem anima perfecte dominabitur corpori, tum propter perfectionem propriae virtutis, tum propter habilitatem corporis gloriosi ex redundantia gloriae ab anima in ipsum, non erit aliquis labor in motu sanctorum: et sic dici poterunt corpora sanctorum agilia.

AD TERTIUM dicendum, quod per dotem agilitatis corpus gloriosum redditur habile non solum ad motum localem, sed etiam ad sentiendum, et ad omnes alias animae operationes exequendas.

AD QUARTUM dicendum, quod, sicut natura dat velocioribus animalibus instrumenta diversae dispositionis in figura, et quantitate, ita Deus dabit corporibus sanctorum aliam dispositionem, quam nunc habeant, non quidem in figura, et quantitate, sed in proprietate gloriae, quae dicitur agilitas

ARTICULUS II.

368

UTRUM SANCTI AGILITATE SUA NUNQUAM UTENTUR,
ITA QUOD MOVEANTUR.

AD SECUNDUM sic proceditur. Videtur, quod sancti agilitate sua nunquam utentur, ita quod moveantur, quia, secundum Philos. (*lib. 3. Physic. tex. 6. et 14.*), « motus est actus imperfecti »: sed in illis corporibus nulla erit imperfectio; ergo nec aliquis motus.

2. PRAETEREA. Omnis motus fit propter indigentiam, quia omne quod movetur, movetur propter ademptionem alicujus finis: sed corpora gloriosa non habebunt aliquam indigentiam, quia, ut Augustinus dicit (*lib. de Spiritu, et Anima, cap. 63. et lib. 13. de Trin. cap. 7. et in Manuali, cap. 33.*), « ibi erit quidquid voles, non erit quidquid noles »; ergo non movebuntur.

3. PRAETEREA. Secundum Philosophum 2. de Coelo, et Mundo (*tex. 64. 65. et 66.*), « illud quod participat divinam bonitatem sine motu, nobilius participat illam, quam quod participat illam cum motu »: sed corpus gloriosum nobilius participat divinam bonitatem, quam aliquid aliud corpus; cum ergo quaedam alia corpora omnino sine motu remaneant, sicut corpora coelestia, videtur quod multo fortius corpora humana.

4. PRAETEREA. August. dicit, quod anima stabilita in Deo stabiliet corpus suum consequenter: sed anima ita erit in Deo stabilita, quod nullo modo ab eo movebitur; ergo nec in corpore erit aliquis motus ab anima.

5. PRAETEREA. Quanto corpus est nobilius, tanto debetur ei locus nobilior; unde corpus Christi, quod est nobilissimum, habet locum eminentiorem inter caetera loca, ut patet Hebr. 7.: *Excelsior coelis factus*; Gloss. (*interl. non hic, sed sup. illud Hebr. 1.: Ad dexteram majestatis*), « loco, et dignitate »: et similiter unumquodque corpus gloriosum habebit eadem ratione locum sibi convenientem secundum mensuram suae dignitatis: sed locus convenientem secundum gloriam; cum ergo post resurrectionem gloria sanctorum nunquam varietur neque in plus, neque in minus, quia erunt omnino tunc in termino, videtur quod corpora eorum nunquam de loco sibi determinato recedent; et ita non movebuntur.

SED CONTRA est, quod dicitur Isa. 40.: *Current, et non laborabunt; ambulabunt, et non deficient*, et Sap. 3.: *Tanquam scintillae in arundineto discurrunt*; ergo erit aliquis motus corporum gloriosorum.

RESPONDEO dicendum, quod corpora gloriosa aliquando moveri necessarium est ponere, quia et ipsum corpus Christi motum est in ascensione; et similiter corpora sanctorum, quae de terra resurgent, ad coelum empyreum ascendent: sed etiam postquam coelos conscenderint, verisimile est quod aliquando movebuntur pro suae libito voluntatis, ut illud quod habent in virtute, actu exercentes, divinam sapientiam commendabilem ostendant, et ut etiam visus eorum reficiatur pulchritudine creaturarum diversarum, in quibus Dei sapientia eminenter relucebit: sensus enim non potest esse nisi praesentium, quamvis magis a longinquo possint sentire corpora gloriosa, quam non gloriosa. Nec tamen per motum aliquid deperibit eorum beatitudini, quae consistit in visione Dei, quem ubique praesentem habebunt; sicut et de angelis dicit Greg. (*hom. 34. in Evang. inter med. et fin.*) quod « intra Deum currunt, quocumque mittantur ».

AD PRIMUM ergo dicendum, quod localis motus non variat aliquid eorum quae sunt intranea rei, sed solum id quod est extra rem, scilicet locum: unde illud quod movetur motu locali, est perfectum quantum ad ea quae sunt intra rem, ut dicitur in 3. Phys. (tex. 59.), quamvis habeat imperfectionem respectu loci; quia dum est in uno loco, est in potentia ad alium locum, quia non potest esse actu in pluribus locis simul; hoc enim solius Dei est: hic autem defectus non repugnat perfectioni gloriae, sicut nec defectus, quod creatura est ex nihilo; et ideo manebunt defectus huiusmodi in corporibus gloriosis.

AD SECUNDUM dicendum, quod aliquis dicitur *dupliciter* indigere aliquo, scilicet *simpliciter*, et *secundum quid*: *simpliciter* quidem indiget aliquis eo, sine quo non potest conservari in esse, vel in sua perfectione; et sic motus in corporibus gloriosis non erit propter aliquam indigentiam, quia ad haec omnia sufficit eis sua beatitudo: sed *secundum quid* indiget quis illo, sine quo non potest aliquem finem intentum habere, vel non ita bene, vel tali modo; et sic motus erit in beatis propter indigentiam; non enim poterunt manifestare virtutem motivam in seipsis experimento, nisi moveantur; huiusmodi enim indigentia nihil prohibet in corporibus gloriosis esse.

AD TERTIUM dicendum, quod ratio illa procederet, si corpus gloriosum non posset etiam sine motu participare divinam bonitatem multo perfectius, quam corpora coelestia; quod falsum est: unde corpora gloriosa non movebuntur ad consequendam perfectam divinae bonitatis participationem (hanc enim habent per gloriam), sed ad demonstrandam virtutem animae. Per motum autem corporum coelestium non posset demonstrari virtus eorum, nisi quam habent in movendo corpora inferiora ad generationem, et corruptionem: quod non competit illi statui; et ideo ratio non procedit.

AD QUARTUM dicendum, quod localis motus nihil diminuit de stabilitate ab anima stabilita in Deo, cum non sit secundum aliquid intrinsecum rei, ut dictum est (*in resp. ad 1.*).

AD QUINTUM dicendum, quod locus congruus unicuique glorioso corpori deputatus, secundum gradum suae dignitatis, pertinet ad praemium accidentale: non tamen oportet, quod diminuatur aliquid de praemio, quandocumque est extra locum suum, quia locus ille non pertinet ad praemium, secundum quod actu continet corpus locatum (cum nihil influat in corpus gloriosum, sed magis recipiat splendorem ab eo), sed secundum quod est debitus pro meritis: unde gaudium de tali loco manet etiam ei, qui est extra locum suum.

ARTICULUS III.

369

UTRUM SANCTI MOVEANTUR IN INSTANTI.

AD TERTIUM sic proceditur. Videtur, quod sancti moveantur in instanti: August. enim dicit (*lib. ult. de Civ. Dei, cap. ult. parum a princ.*), quod « ubicumque voluerit spiritus, ibi erit et corpus »: sed motus voluntatis, secundum quem spiritus vult alicubi esse, est in instanti; ergo et motus corporis erit in instanti.

2. PRAETEREA. Philosophus in 4. Physicorum (tex. 71. et seq.) probat, quod non fit motus per vacuum, quia oporteret aliquid moveri in instanti, quia vacuum non resistit aliquo modo mobili; resistit autem plenum: et sic nulla proportio in velocitate esset motus qui fit in vacuo, ad motum qui fit in

pleno cum proportio motuum in velocitate sit secundum proportionem resistantiae, quae est in medio: omnium autem duorum motuum, qui fiunt in tempore, oportet esse proportionales velocitates, quia omne tempus omni tempori proportionale est: sed similiter nullum spatium plenum potest resistere corpori glorioso, quod potest esse cum alio corpore in eodem loco, quocumque modo fiat; sicut nec vacuum alteri corpori; ergo si movetur, in instanti movebitur.

3. PRAETEREA. Virtus animae glorificatae quasi impropotionaliter excedit virtutem animae non glorificatae: sed anima non glorificata movet corpus in tempore; ergo anima glorificata movet corpus in instanti.

4. PRAETEREA. Omne quod movetur aequaliter cito ad propinquum, et distans, movetur in instanti: sed motus corporis gloriosi est talis, quia ad quantumcumque distans spatium moveatur, in tempore imperceptibili moveatur; unde August. dicit in questionib. de Resurrect. (*scilicet epist. 49. q. 1. circ. med.*) quod « corpus gloriosum utraque intervalla pari celeritate pertingit, ut radius solis »; ergo corpus gloriosum movetur in instanti.

5. PRAETEREA. Omne quod movetur, vel movetur in tempore, vel in instanti: sed corpus gloriosum post resurrectionem non movebitur in tempore, quia tunc tempus non erit, ut dicitur Apoc. 10.; ergo motus ille erit in instanti.

SED CONTRA. In motu locali spatium, et motus, et tempus simul dividuntur, ut demonstrative probatur in 6. Physic. (tex. 37. et seq.): sed spatium, quod transit corpus gloriosum per suum motum, est divisibile; ergo et motus divisibilis est, et tempus divisibile: instans autem non dividitur; ergo et motus ille non erit in instanti.

Praeterea. Non potest esse aliquid simul totum in uno loco, et partim in alio, quia sequeretur, quod altera pars esset in duobus locis simul; quod esse non potest: sed omne quod movetur, partim est in termino a quo, et partim in termino ad quem, ut ostensum est in 6. Physicor. (tex. 32.): omne autem quod motum est, totum est in termino, ad quem est motus; non autem potest esse, quod simul moveatur, et motum sit: sed omne quod movetur in instanti, simul movetur, et motum est; ergo motus localis corporis gloriosi non poterit esse in instanti.

RESPONDEO dicendum, quod circa hoc est *multiplex* opinio: *quidam* enim dicunt, quod corpus gloriosum transit de uno loco in alium, sine hoc quod pertranseat medium; sicut et voluntas de uno loco transfertur ad alium, sine hoc quod pertranseat medium: et propter hoc potest corporis gloriosi motus esse in instanti, sicut et voluntatis. Sed hoc non potest stare, quia corpus gloriosum nunquam perveniet ad dignitatem naturae spiritualis, sicut nunquam desinet esse corpus; et praeterea voluntas, cum dicitur moveri de uno loco in alium, non transfertur essentialiter de loco in locum, quia neutro locorum illorum essentialiter continetur, sed dirigitur in unum locum, postquam fuerat directa per intentionem ad alium, et pro tanto dicitur moveri de loco ad locum. Et ideo *alii* dicunt, quod corpus gloriosum habet de proprietate naturae suae, quia corpus est, quod pertranseat medium, et ita quod moveatur in tempore: sed virtute gloriae, qua habet infinitatem quandam supra naturam, habet quod possit non pertransire medium, et sic in instanti moveri. Sed hoc non potest esse, quia implicat in se contradictionem; quod sic patet: Sit aliquod corpus, quod moveatur ab A in B, et corpus motum sit Z; constat, quod Z, quamdiu est totum in A, non movetur; similiter nec quando